

**ERIKOISKIELET JA
KÄÄNNÖSTEORIA**

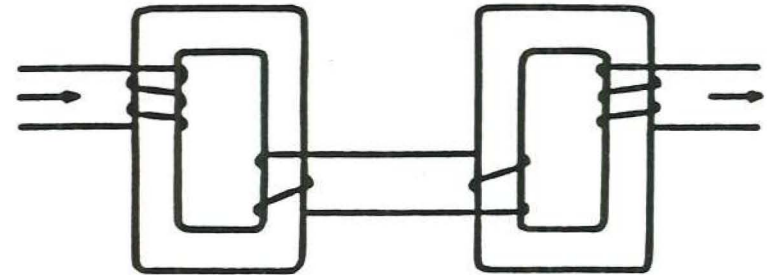
VAKKI-symposiumi XIV. Vöyri 12.-13.2.1994

**FACKSPRAK OCH
ÖVERSÄTTNINGSTEORI**

VAKKI-symposium XIV. Vörå 12-13.2.1994

**LSP AND
THEORY OF TRANSLATION**

14th VAKKI Symposium. Vörå 12.-13.2.1994

Vaasan yliopisto. Humanistinen tiedekunta
Käännösteorian ja ammattikielten tutkijaryhmä

Vasa universitet. Humanistiska fakulteten
Forskargruppen för översättningsteori och fackspråk

University of Vaasa. Faculty of Humanities
Research Group for LSP and
Theory of Translation

Vaasa 1994

Vaasan yliopiston käännösteorian ja ammattikielten
tutkijaryhmän julkaisut

Publikationer av Forskargruppen för
översättningsteori och fackspråk vid Vasa universitet

Publications of the Research Group for LSP and Theory
of Translation at the University of Vaasa

Toimittanut / Redaktion / Editors

Rune INGO, Christer LAURÉN, Henrik NIKULA & Jerry SCHUCHALTER

N:o / Nr / No. 19

**ERIKOISKIELET JA KÄÄNNÖSTEORIA.
VAKKI-symposiumi XIV. Vöyri 12.-13.2.1994**

OSOITE

Vaasan yliopisto
Raastuvankatu 31
65100 VAASA

ADDRESS

Vasa universitet
Rådhusgatan 31
FIN - 65100 VASA

ADDRESS

Vaasa University
Raastuvankatu 31
FIN - 65100 VAASA

© by VAKKI and the authors 1994
Printed by Oy Fram Ab, Vaasa, Finland
ISBN 951-638-515-5
ISSN 1235-5992

**ERIKOISKIELET JA KÄÄNNÖSTEORIA.
VAKKI-symposiumi XIV. Vöyri 12.-13.2.1994**

Vaasan yliopiston käännösteorian ja
ammattikielten tutkijaryhmän julkaisut

N:o 19

Toimituskunta

Redaktionsråd

Editorial Board

Ippo Tapani PIIRAINEN (Münster), Hartmut SCHRÖDER (Frankfurt/Oder)
& Henrik NIKULA (Vaasa)

Toimittaja

Redaktör

Editor

Detlef WILSKE

Toimitussihteeri

Redaktionssekreterare

Editorial Secretary

Marja SUNI

Vaasa / Vasa 1994

ALKUSANAT

Vaasan yliopiston käännösteorian ja ammattikielten tutkijaryhmän (VAKKI) 14. symposiumi pidettiin Vöyrillä 12.-13.2.1994. Teemana oli lakikieli. Tähän julkaisuun on koottu 28 symposiumissa pidettyä esitelmää. Plenaariesitelmät pitivät Gerhard Budin (Infoterm, Wienin yliopisto) ja Jan Engberg (Århusin kauppakorkeakoulu). Budinin aiheena oli ammatillisen tiedon ja ammattikielten jäsentyminen ja kehitys. Engberg puolestaan esitelmöi lakikielen teksteissä useimmin esiintyvistä modaaliverbeistä. Symposiumiin osallistui noin 50 tutkijaa Suomesta, Saksasta, Tanskasta, Itävallasta ja Italiasta.

FÖRORD

Med detta 19:e band publicerar Forskargruppen för översättningsteori och fackspråk vid Vasa universitet en samling artiklar som presenterades i föredragsform vid gruppens 14:e symposium i Vörå (12-13.2.1994). Huvudtemat för årets symposium var juridikens språk. Inom detta område höll Gerhard Budin (Infoterm, Universitetet i Wien) ett plenarföredrag om organisation och utveckling av specialiserat vetande och fackspråk och Jan Engberg (Handelshögskolan i Århus) ett annat plenarföredrag om högfrekventa modalverb. Sammantaget deltog ca 50 forskare från Vasa universitet, från andra universitet i Finland, Tyskland, Österrike, Danmark och Italien. I denna symposierapport publiceras 28 artiklar.

PREFACE

The 19th Proceedings of the Research Group for LSP and Theory of Translation (VAKKI) include papers read at the 14th Symposium of the research group held from 12th till 13th February, 1994. The principal theme of this year's symposium was "Legal language". The plenary addresses were delivered by Gerhard Budin (Infoterm, Vienna

University) on the organisation and evolution of special knowledge and LSP and by Jan Engberg (Århus School of Business) on the presence of modal verbs in legal language. About 50 scholars from Vaasa University, other Finnish universities, as well as from Germany, Austria, Denmark, and Italy attended the symposium. These proceedings comprise 28 papers.

Vaasa / Vasa 1.6.1994

Vaasan yliopiston käännösteorian ja ammattikielten tutkijaryhmä
Forskargruppen för översättningsteori och fackspråk vid Vasa universitet
Research Group for LSP and Theory of Translation

Marja Suni

Detlef Wilske

SISÄLTÖ – INNEHÅLL – CONTENTS

Alkusanat – Förord – Preface	5
Plenaariesitelmät – Plenarföredrag – Plenary Lectures	
<i>Gerhard Budin</i> Organisation und Evolution von Fachwissen und Fachsprachen am Beispiel der Rechtswissenschaft	9
<i>Jan Engberg</i> How legal language works – modal expressions in judgements	22
Sektioesitelmät – Sektionsföredrag – Section Papers	
<i>Tuuli Forsgren</i> Hur finner man kollokationerna?	44
<i>Rosemarie Gläser</i> Set expressions in English and German legal language	56
<i>Juhani Hiirikoski</i> On the meaning of the partitive objects in Finnish experiencer clauses	69
<i>Rune Ingo</i> Peruslauseet ja kääntäminen	81
<i>Pia Kallio</i> Termer från naturvetenskapliga och medicinska områden som hjälpmedel i genetiska och gentekniska populärvetenskapliga artiklar	90
<i>Britta Klockars</i> Zur schwedischen Übersetzung des Gedichts 'Junikäfer' von Oskar Pastior	99
<i>Ritva Koivisto</i> Vague yet precise: the language of international law	109
<i>Tiina Koljonen</i> Om olika komprimeringsstrategier i TV-texter	116
<i>Merja Koskela & Gun-Viol Vik-Tuovinen</i> Tema och rema vid simultantolkning	126
<i>Lassi Kujanpää</i> Laestadiuksen kielenkäytön erityispiirteitä	138
<i>Christer Laurén</i> Två forskningsprojekt och deras struktur	145

<i>Marjatta Lehtinen</i> Differences in imagery: clauses with <i>enjoy</i> and their Finnish translation equivalents	154
<i>Luise Liefländer-Koistinen</i> Sprachliches Wissen und Weltwissen beim Textverstehen und Übersetzen	163
<i>Dorte Madsen</i> Handlingsmønstre og bekræftet oversættelse af juridiske tekster	179
<i>Gunnar Müller-Waldeck</i> Edelmut und Amtsdeutsch oder: Die Sprache der Formulare	188
<i>Henrik Nikula</i> Wörterbuch und Textkorpus	196
<i>Kristina Nikula</i> Översättning av namn: Bo Carpelans <i>Urwind</i>	210
<i>Marianne Nordman</i> Matrecept här och "over there". Två kokböcker på svenska från sent 1800-tal	226
<i>Tuija Pakkala</i> Bildliche und sprachliche Information im Werbespekt. Eine interkulturelle Perspektive	240
<i>Luana Peotta</i> Die pragmatische Dimension juristischer Fachkommunikation am Beispiel italienisch- und deutschsprachiger Gerichtsurteile	251
<i>Ilpo Tapani Piirainen</i> Charakteristika der deutschsprachigen Rechtskodifizierung des 14.-18. Jahrhunderts in der Slowakei	261
<i>Gerald Porter</i> Law, rhetoric and popular culture	271
<i>Ewald Reuter</i> Handelspartner Finnland. Kriterien der Erstellung eines berufskommunikativen Lehrwerks	282
<i>Liisa Saarikoski</i> Translating Finnish legislative texts into English: A stylistic approach	296
<i>Pia Virtanen</i> Alphabetisches Wörterbuch der Allgemeinsprache, systematisches Fachwörterbuch und mentales Lexikon – zur Anordnung der Stichwörter in Wörterbüchern	308
<i>Detlef Wilske</i> Zur Verwendung von Fachsprache in Franz Kafkas Roman "Der Prozeß"	318

ORGANISATION UND EVOLUTION VON FACHWISSEN UND FACHSPRACHEN AM BEISPIEL DER RECHTSWISSENSCHAFT

Gerhard Budin
Infoterm/University of Vienna

In the framework of considerations based on systems theory and evolution theory, the concept of knowledge organisation is described as a central concept of the applied theory of science. The organisation of specialised knowledge not only covers the static aspect of knowledge structures, but also the dynamic aspect of knowledge creation. The concept of evolution describes the sociocultural dimension of the historical development of knowledge. Since the creation of scientific knowledge could not happen without adequate communication and information processes, systems theory and evolution theory must also be applied to specialised discourse, terminology etc. These considerations are then applied to the area of the theory and philosophy of law and legal practice.

I Einleitung

Die folgenden Überlegungen sind in 2 Teile gegliedert:

1. Allgemein-systemtheoretische und evolutionstheoretische Überlegungen zum Verhältnis Umwelt – Wissen – Kommunikation
2. Deren Anwendung auf Rechtswissenschaft, d.h. Untersuchung der besonderen Bedingungen des juristischen Diskurses und seiner wissenschaftstheoretischen Fundamente.

II Systemtheorie und Evolutionstheorie als Instrumente der Wissenschaftstheorie und der Fachsprachenforschung

Im Rahmen eines kurzen Vortrages kann natürlich kein umfassender Überblick über Entwicklung und verschiedene Konzeptionen der System-